

IMPENETRABLE (Brussels)

Otto Berchem (°1967, Milford, Connecticut, USA) woont en werkt in Amsterdam en Bogota (CO). Hij studeerde kunst in New York en Edinburgh alsook aan de Rijksakademie in Amsterdam.

Een van de populairste toepassingen van een vlag is om er een natie of land mee te symboliseren. Daarnaast gebruiken ook sociale en politieke bewegingen vlaggen om te communiceren, om zichtbaar te zijn maar ook als een instrument van eenmaking, om te laten zien dat de leden bij elkaar horen. Sommige politieke vlaggen werden ook nationale vlaggen, zoals die van de Sovjetunie en later de nationaalsocialistische vlag van nazi-Duitsland. Omdat vlaggen symbool staan voor ideologieën zijn mensen zelfs bereid om ervoor te vechten en te sterven. Vlaggen wekken soms ook hevige emoties op. Sporters barsten op het podium vaak in tranen uit bij het hijsen van de nationale vlag.

Eerder dit jaar realiseerde Otto Berchem in Galeria Pilar in São Paulo de installatie *Impenetrable*, met negentien vlaggen van diverse afmetingen. Elke vlag refereerde aan een Latijns-Amerikaanse revolutionaire beweging. Otto Berchem veranderde echter het uitzicht van de vlag door de kleuren te wijzigen en essentiële elementen zoals symbolen en lettertekens te vervangen door cirkelvormige openingen. Otto Berchem speelt een spel door de code (een taal, communicatie) ondoorgrondelijk (*impenetrable*) te maken. Hij eigent zich de vlaggen van deze revolutionaire bewegingen toe en vertaalt ze in zijn eigen chromatische alfabet om op die manier een nieuw object te creëren dat een eigen gebied (*territory*) representeert. Een gebied dat ontoegankelijk is voor wie de code niet kent.

Met het werk *Impenetrable* bekijkt Otto Berchem vanuit zijn eigen artistieke praktijk de kunstgeschiedenis en meer bepaald de Latijns-Amerikaanse traditie van de *Penetrable* (of *Pénétrable*) zoals we die kennen bij Jesús Rafael Soto (1923-2005) en Hélio Oiticica (1937-1980). De formele kenmerken van het werk van beide kunstenaars dienden als inspiratie voor de opstelling van de werken in de Galeria Pilar.

Voor het eerste *Window*-project (in een ruimte van nauwelijks meer dan drie kubieke meter!) van Hopstreet Gallery in Brussel creëert Otto Berchem nieuwe vlaggen die interpretaties zijn van Europese linkse bewegingen zoals de Rote Armee Fraktion (RAF), Brigade Rosse (BR), Cellules Communistes Combattantes (CCC), en Action Directe (AD). In zekere zin kan het werk in de etalage ook beschouwd worden als het failliet van deze marxistische, maoïstische, antikapitalistische groeperingen, waarvan de symbolen door Otto Berchem werden toegeëigend en nu ondoorgrondelijk en betekenisloos geworden zijn. Bovendien wordt dit falen nog extra in de verf gezet doordat het werk getoond wordt op een plek die voorheen gewoon als winkelatalage functioneerde en nu deel uitmaakt van een commerciële galerie, die in een kapitalistische markteconomie functioneert.

Patrick Ronse, augustus 2015